

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

JUDr. Lukáš Potěšil, Ph.D.

Habilitační práce

Kasační stížnost

Oponent

doc. JUDr. Olga Pouperová, Ph.D.

**Pracoviště opONENTA,
institute**

Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Význam habilitační práce a jejích poznatků, relevance tématu

Předloženou habilitační práci považuji za zdařilé vyústění dlouhodobého odborného zájmu autora o zpracovávanou problematiku. Tento zájem dokládají i dílčí publikační výstupy uchazeče.

Předložená habilitační práce dokládá, že uchazeč má velmi dobrou znalost zvolené problematiky, relevantní právní úpravy a judikatury i doktrinálního obrazu zpracovávané problematiky. Je zjevné, že autor je s problematikou seznámen též z praktického pohledu, práce poskytuje poučený vhled „insidera“.

Uchazeč prokazuje schopnost odborné vědecké práce, včetně kvalifikované rešerše, korektního zpracování současného stavu poznání a vlastní argumentace. Prokazuje též schopnost výsledky odborné práce srozumitelně dále zprostředkovat a tím přispívat do odborné diskursu.

Zvolené téma je relevantní, poskytuje vhodnou platformu pro právně teoretické zpracování, zároveň však není bez vazby na právní praxi. Téma jako takové není v odborné literatuře tématem absolutně nezpracovaným (byť je pravdou, že právě téma kasační stížnost není zpracováno v monografické podobě), autor však na publikované poznatky a názory vhodně navazuje, a stav poznání tak posouvá.

Uchazeč v úvodu práce zdůrazňuje, že práce je založena na „celostním náhledu“. Výslovně zmiňuje, že záměrem práce není detailní rozbor dílčích aspektů kasační stížnosti. Komplexní, souhrnný přístup je vzhledem ke zvolenému tématu a povaze habilitační práce (nejde o komentář) pochopitelný. Zároveň však akcent na komplexnost zpracování přináší určitá úskalí, aby výsledkem nebyla jen přehledová práce. Lze konstatovat, že s limity, které takový přístup přináší, se autor porovnal se ctí. Habilitační práce přináší souhrnné zpracování problematiky založené na diskurzivní analýze, uchazeč poukazuje na interpretační či aplikační nedostatky, přičemž kritiku zakládá na korektní argumentaci.

Jednotící linku předurčují předem identifikované problematické otázky, které autor zvažuje souhrnně, ale též u jednotlivých aspektů úpravy a uplatňování kasační stížnosti.

Práce si nepochybně najde široké auditorium.

Struktura práce a zvolené metody zpracování tématu

Práce má vnitřní logickou posloupnost, jednotlivé kapitoly na sebe navazují a v souhrnu poskytují avizovaný komplexní pohled na kasační stížnost, její úpravu a realizaci.

Ústřední otázka, která celou práci vnitřně propojuje, je otázka, zda je kasační stížnost skutečně koncipována a realizována jako mimořádný opravný prostředek a s tím související otázka, zda je správní soudnictví založeno na principu jednoinstančnosti, či dvouinstančnosti. V kontextu úžeji vymezeného institutu kasační stížnosti se tak autor věnuje i principiálním a koncepčním otázkám správního soudnictví jako takového.

Autor využívá především juristické metody práce. Sám uvádí, že převládá „vnitrostátní pohled“. Využívá však též metodu komparace (resp. mikrokomparace). Pro srovnání byla zvolena slovenská a polská právní úprava. Na srovnávaných aspektech autor vysvětluje podstatné prvky, jež se s kasační stížností pojí a mohou ovlivňovat interpretační perspektivu. Doplňkově autor též pracuje s empirickými daty, ať už s daty, které sám zpracoval, či s daty již dříve zpracovanými jinými autory. Tato data vhodně ilustrují například genezi rozebíraných dílčích institutů či jejich relevanci v souvislosti se skutečným využíváním. Vyslovované závěry mají díky tomu hmatatelný podklad a nejsou založeny jen na subjektivní impresi.

Obsah práce

Autor ve svém rozboru postupuje od obecnějších, ideových a koncepčních aspektů ke konkrétnějším dílčím aspektům úpravy a uplatňování kasační stížnosti. V závěrech se pak znovu obrací ke koncepčním otázkám.

V této souvislosti hodnotí, čím vlastně kasační stížnost má být a k čemu má sloužit. Hodnotí, zda kasační stížnost slouží k zajišťování jednoty rozhodování a stability judikatury, zajišťování zákonnosti rozhodnutí krajských soudů, či zda je spíše nástrojem ochrany subjektivních práv stěžovatele. Vyslovuje mj. závěr, že v současné době se zeslabuje individuálně přezkumná a retrospektivní role a posiluje se naopak prospektivní role Nejvyššího správního soudu při zajišťování jednoty rozhodování. K otázce, zda by měl Nejvyšší správní soud více rozhodovat, nebo více sjednocovat, shrnuje, že vhodnou reakcí na kvantitu je kvalita. K tomu trefně připomíná, že i filtr v podobě nepřijatelnosti kasační stížnosti je založen na existenci předchozí ustálené judikatury, přičemž odněkud se taková judikatura „musí vzít“.

Dále uzavírá, že Nejvyšší správní soud ve snaze o zachování ochranného účelu správního soudnictví a širokého přístupu k soudní ochraně pojímá kasační stížnost spíše extenzivněji. Autor přitom naznačuje, že je třeba odlišovat přístup k soudní ochraně a přístup právě k Nejvyššímu správnímu soudu, neboť extenzivní chápání přístupu k Nejvyššímu správnímu soudu

prostřednictvím kasační stížnosti ve výsledku neguje postavení Nejvyššího správního soudu a povahu kasační stížnosti.

Formální náležitosti, jazyková úroveň

Domnívám se, že formální požadavky kladené na tento typ a stupeň práce jsou splněny.

Je otázkou, nakolik je vhodné v tomto stupni práce čerpat ze zdrojů typu diplomová práce. Lze připustit, že vzhledem k tomu, že ve většině případů šlo o diplomové práce pod vedením uchazeče, lze předpokládat jeho určitý mentální či mentorský přínos při tvorbě těchto zdrojů.

Zároveň je však třeba ocenit, že na veškeré zdroje uchazeč odkazuje velice korektně a nepřipisuje si nic, co není jeho.

V souhrnu lze určitě konstatovat, že autor v dostatečném rozsahu, kvalifikovaně pracoval s českými i zahraničními relevantními zdroji.

Práce je vybavena relevantním poznámkovým aparátem. Osobně zcela nesouzním se způsobem, jakým autor používá poznámky pod čarou, neboť poznámky pod čarou autor využívá nejen ke stručným odkazům či dovysvětlením, ale často jsou v poznámkách pod čarou obsaženy právě důležité či podnětné argumenty k otázkám rozebíraným ve vlastním textu práce. Poznámky pod čarou tak místy tvoří koreferát k hlavnímu textu. Uznávám však, že kritérium, co patří do vlastního textu práce a co do poznámek od čarou, je otázkou subjektivního vkusu a nemá zřetelné objektivní hranice.

Práce je sepsána srozumitelným odborným jazykem. Překlepy či stylistické nedostatky nejsou časté.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

V návaznosti na rozbor a argumentaci obsaženou v práci navrhuji, aby uchazeč strukturovaně odpověděl na níže uvedené otázky:

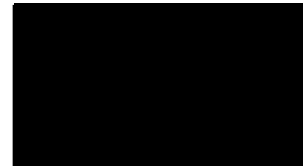
- Jakou úlohu má dle autora plnit poučení krajských soudů v rozhodnutí o žalobě ve vztahu k (důvodům) nepřípustnosti kasační stížnosti?
- Jaký má autor náhled na otázku výslovného odůvodňování přijatelnosti kasačních stížností v rozhodnutích Nejvyššího správního soudu?
- Může institut nepřijatelnosti kasační stížnosti (jak je nastaven v právní úpravě a jak je uplatňován Nejvyšším správním soudem) relevantně vyřešit problém zatíženosti Nejvyššího správního soudu?
- K jakým účelům má dle názoru autora sloužit kasační stížnost podávaná žalovanými správními orgány? Odpovídá tomu právní úprava? A odpovídá v tomto ohledu právní úprava principiálním základům správního soudnictví?
- Z práce lze seznat, že autor se k širokému poskytování soudní ochrany při rozhodování o kasačních stížnostech Nejvyšším správním soudem staví spíše kriticky, neboť nabourává povahu kasační stížnosti jako mimořádného opravného prostředku proti rozhodnutí krajských soudů (poté, co o věci již rozhodly správní orgány, a to obvykle ve dvou

stupních). Jaká opatření (legislativní či aplikační) by v tomto ohledu autor považoval za racionální?

Závěr

Habilitační práce Lukáše Potěšila „Kasační stížnost“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Správní právo a právo životního prostředí.

V Olomouci dne 29. 5. 2023

podpis